

Disse spørgsmål er under overvejelse i miljøministeriet i flere sammenhænge, og som tidligere meddelt vil udvalget få en orientering, når overvejelserne er afsluttet.

Spørgsmål 27:

Miljøministeren bedes oplyse, i hvilket omfang nedmuldning af halm vil kunne begrænse udvaskningen af nitrat, samt hvordan nedmuldning af halm i øvrigt vil påvirke landbrugsjordens dyrkningsmæssige egenskaber.

I relation hertil bedes miljøministeren endvidere oplyse, hvilke konsekvenser det vil være for landbrugsjorden, hvis halm alternativt i stigende grad fjernes fra jorden og udnyttes som energikilde. Det tænkes her især på ejendomme, der har specialiseret sig i planteavl, og hvor produktionen primært er baseret på handelsgødning.

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Den øgede specialisering i landbruget med samling af dyrene på færre brug, og særligt for kvægets vedkommende med ændret regional fordeling, har medført en overskudsproduktion af halm, som i dag kan anslås til 1,5–2 mill. tons. Jordbrugsøkonomisk institut har for 1981/82 opgjort den regionale fordeling af halmoverskuddet således: 58 pct. øst for Storebælt, 37 pct. på Fyn og i Østjylland og kun 5 pct. i det øvrige Jylland. Denne fordeling af halmoverskuddet afspejler den regionale fordeling af kvæget, idet den største del af halmproduktionen bruges til foder og strøelse. Anvendelsen af halm til strøelse vil formentlig falde i de kommende år som følge af ændrede staldtyper, mens forbruget af halm til brændsel nok vil stige.

I Danmark og f.eks. Storbritannien tilføres jorden kun en beskedent mængde halm ved nedmuldning, mens størstedelen af overskudshalmen brændes på markerne. I modsætning hertil nedmuldes ca. 90 pct. af overskudshalmen svarende til 7 mill. tons halm i Frankrig.

Der har i de senere år været stigende interesse for nedmuldning af snittet halm, ikke mindst på grund af de miljømæssige gener ved afbrænding af halm på markerne.

Da halm har et relativt lavt indhold af kvælstof (et højt C/N forhold) vil halmen ved nedbrydning i jorden binde en del af den kvælstof, der frigøres med mineraliseringen. Forsøg på Askov forsøgsstation viser, at halmens kvælstofindhold stiger efter nedmuldningen og når et maksimum i forårsperioden. Herefter sker der en frigivelse af kvælstof, og efter et års forløb er det bundne kvælstof stort set atter frigjort. Ved en typisk tilførsel på 5 tons snittet halm pr. ha har halmen om foråret fastlagt 16 kg N pr. ha på lerjord for både byg- og hvedehalm. På sandjord er fastlagt 11 og 6 kg N pr. ha for henholdsvis byg- og hvedehalm.

Andre undersøgelser ved Statens Planteavlsvforsøg viser dog kun en svagt reducerende virkning af halmnedmuldning på kvælstofudvaskningen. De hidtidige undersøgelser viser således en varierende virkning af halmnedmuldningen og ikke entydigt en væsentlig nedsættelse af kvælstofudvaskningen.

Udvaskningen af kvælstof kan ifølge professor H. C. Aslyng (»Landsbladet«, 8. marts 1985) mindskes med 10–20 kg N pr. ha ved halmnedmuldning. Dette skøn er at dømme efter resultaterne fra Statens forsøgsstationer i overkanten.

Materiale fra Statens forsøgsstation over en 15-årig periode viser for sandjord et vist merudbytte af vårbyg ved halmnedmuldning. For lerjord er der ikke nogen sikker virkning på høstudbyttet.

Halmnedmuldning påvirker ikke omfanget af angreb med goldfods- og knækkefodssyge i vårbyg.

Gentagen halmnedmuldning til vårbyg har vist sig at øge markens bestand af regnorme. Det synes endvidere godtgjort, at halmnedmuldning har en positiv indflydelse på en række af de faktorer, der betinger, at jorden fungerer som et godt vækstmedie for planterne. Der er således en positiv indflydelse på jordens organiske stofbeholdning (humus), og svenske undersøgelser på lerjord har vist større porøsitet, større luftgennemstrømmelighed, bedre jordstruktur og en større planteoptagelse af fosfor og kalium, hvor jorden årligt tilførtes halm over en periode på 20 år.

Selv om der måske ikke altid er en økonomisk gevinst på kort sigt ved at nedmulde halm, er der næppe tvivl om, at halmnedmuldning fortjener øget opmærksomhed af hensyn til jorden som fortsat godt produkti-